

193. *Carex capitellata* L. — Բոշխ մանրագլխիկ — Осока мелкоголовчатая

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
 © Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Մկզբնաղբյուրներ/References

- Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի, Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
 Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
 V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.
 Барсегян А. М., Егорова Т. В. 1969. Материалы к изучению осок Армении. Биологический журнал Армении. 22, 4: 75–82.
 Егорова Т. В. 1999. Осоки России и сопредельных государств (в пределах бывшего СССР). Санкт–Петербург, Сент–Луис.
 Ханджян Н. С. 2001. Род Carex L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.
 Կազմող՝ Ն. Խանձյան
 Compiler N. Khandjyan

Կարեգործիչ: Վառնգված տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս:

«Հայաստանի Կարմիր գրքի» առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում բացակայում է:

Նկարագրություն: Փուխը ճիւղ առաջացնող բույս՝ 8–20 սմ բարձրության: Տերևները՝ 1–1,5 (1,8) մմ լայնության, ցալուններից կարծ: Շաղկարալը՝ կազմված 1 զազաբնային հասկիկից: Իզական ծաղիկների ծածկող թեփուկները՝ դարչնագույն: Պարկիկները՝ 2,5–3 մմ երկարության, երկարավուն–ձվաձև, մատաղիք, ուռուցիկ–եռանիստ, կանաչ, վերին մասում՝ դարչնագույն, զազաբին՝ հազիվ նկատելի ուղիղ կաուցով:

Տարածում: Հանդիպում է Իջևանի (Մրխուզի լեռներ), Ջանգեզուրի (Մեղրու լեռնանցք) և Մեղրու (Վահրավար գետի ափ, Լիժը) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 670 քառ. կմ է, AOO՝ 16 քառ. կմ է: Լոկալիտները՝ 3: Ընդհանուր առևալը ընդգրկում է Արևմտյան և Արևելյան Կովկասը, գրեթե ողջ Անդրկովկասը և Հյուսիսային Ամուտայի: Ամենուրեք հազվադեպ է հանդիպում:

Կենսաբանական և էկոլոգիական ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ենթալպյան և ալպյան գոտիների ծ. մ. 2100–2900 մ բարձրությունների վրա, խոնավ մարգագետիններում, խոնավացած ձորակներում: Շաղկում է մայիս–հունիս ամիսներին, պտղաբերում՝ հունիս–հուլիսին:

Մահմանափակող գործոններ: Աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գյուղատնտեսական հանդակների ընդարձակման և քոչվոր անասնապահության հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության մասշտաբով գործողություններ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Laxly caespitose perennial herbs 8–20 cm. Leaves 1–1,5 (1,8) cm broad, shorter than stems. Inflorescence a solitary terminal spike. Female glumes brown, without light margin, obtuse. Utricles 2,5–3 mm long, sessile, oblong-ovate, convexed–triangulate, green, in upper part brown; rostellum hardly distinct, erect.

Distribution. It occurs in Idjevan (Mrkhuz mountains), Zangezur (Meghri mountain pass) and Meghri (Vahravar riverside, Lichk) floristic regions. EOO is 670 km², AOO is 16 km². The number of locations is 3. The general area of distribution includes East and West Caucasus, almost the whole of Transcaucasia and Anatolia. It is rare everywhere.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in the alpine and sub-alpine belts, at the altitudes of 2100–2900 meters above sea level, in wet meadows and ravines. Flowering from May to June, fruiting from June to July.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by the expansion of arable lands and nomadic livestock husbandry.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

194. *Carex cilicica* Boiss. — Բոշխ կիլիկիական — Осока киликийская
$$CRB\ 1\ ab(iii) + 2\ ab(iii)$$

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Մկգ բնադրություններ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի,
Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբա-
նության ինստիտուտի հեղրաբիոմի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
V.L.Komarov's Botanical institute of AS RF.

Барсегян А. М., Егорова Т. В. 1969. Материалы к изучению осок Армении. Биологический журнал Армении. 22, 4: 75–82.

Егорова Т. В. 1999. Осоки России и сопредельных государств (в пределах бывшего СССР). Санкт-Петербург, Сент-Луис.

Ханджян Н. С. 2001. Род *Carex* L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.

Կազմող՝ Ն. Խանջյան
Compiler N. Khandjyan

Կարեգործիչ: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ–ից պակաս է:

«Հայաստանի Կարմիր զորքի» առաջին կրտսերարակտրյան մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման անմիջական սպառնալիքի ենթակա:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում բացակայում է:

Նկարագրություն: Մոլացող կնճղարմատով բազմամյա խոտաբույս՝ 45–75 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ նուրբ, 3–4 մմ լայնությամբ, զգալիորեն ցողունից կարճ: Մաղկաբույլերը՝ կազմված առէջավոր և վարսանդավոր հասկիկներից: Մածկող թեփերը նշաղայածն, սրագավաթ, կանաչավուն կենտրոնական ջրով և երբից մուգ դարչնագույն շերտով: Պարկերը՝ 4–5 մմ երկարությամբ, դեղինավուն: Կառուցը՝ 2 մմ երկարությամբ, ուրչաճաղով, գազարած թեթևակի ճեղքված:

Տարածում: Հանդիսարան է Գարեդեգիսի ֆորքստիկական շրջանում, Խաչիկ և Գնիշիկ գյուղերի շրջակայքում: AOO՝ 4 քառ. կմ է: Լուկայիտեաթ՝ 1: Ընդհանուր արևադր ընդգրկում է Հարավային Անդրկավկասը, Արևելյան Անատոլիան և Հյուսիսային Իրանը: Ամենուրեք հանդիսարան է, իսկ վաղեմ:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոգենոլոգիական առանձնահարկություններ: Աճում է ենթալպյան գոտու ծ. մ. 2400–2600 մ բարձրությունների վրա, ճահճացած լեռնային մարզագետիններում: Ծաղկում է հուլիս ամսին, պտղաբերում՝ օգոստոսին:

Մասնաճյուղի գործունեությունը: Աճեցավայրի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ բազմաթիվ անասնապահության և կլիմայի վնասվածության հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության համար միջոցառումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ՝ պոպուլյացիայի ծավալը և կառուցվածքը ճշտելու և նոր սանդղավայրեր հայտնաբերելու համար, պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, ստեղծել նոր ԲՀՊՏ Խաչիկ և Գնիշիկ գյուղերի շրջակայքում:

Category. Critically endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km².

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 45–75 cm, with creeping rhizome. Leaves tender, 3–4 mm broad, much shorter than stem. Inflorescence composed of male and female spikelets. Bracts lanceolate, acuminate, with pale greenish, broadened at base vein and dark brown stripes at margins. Utricles 4–5 mm long, yellowish; rostellum 2 mm long, brown, slightly split at apex.

Distribution. In Armenia the species occurs in Darelegis floristic region, between the villages Khachik and Gnishik. AOO is 4 km². The number of locations is 1. The main area of distribution includes South Transcaucasia, East Anatolia and North Iran. It is rare everywhere.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in the sub-alpine belt, at the altitudes of 2400–2600 meters above sea level, in the swampy mountain meadows. Flowering in July, fruiting in August.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by nomadic livestock husbandry and global climate change.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: survey on population numbers and range, search of new habitats, monitoring of the state of the population, establishment of specially protected nature area in the surroundings of the villages Khachik and Gnishik.

195. *Carex depauperata* Curtis ex With. — Բոշխա տղաբաղաձ — Осока обедненная

$$EN^* B \ 1 \ ab(iii) + 2 \ ab(iii)$$

© Photoflora.free.fr

Սկզբնաղբյուրներ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի,
Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբա-
նության ինստիտուտի հերթափոխի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.

Барсегян А. М., Егорова Т. В. 1969. Материалы к изучению осок Армении. Биологический журнал Армении. 22, 4: 75–82.

Егорова Т. В. 1999. Осоки России и сопредельных государств (в пределах бывшего СССР). Санкт-Петербург, Сент-Луис.

Ханджян Н. С. 2001. Род *Carex* L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.

Կազմող՝ Ն. Խանջյան
Compiler N. Khandjyan

Կարեգործի: Վտանգված տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ-ից պակաս է: Տեսակի հիմնական տարածման շրջանը գտնվում է Հայաստանի սահմաններից դուրս, հետևաբար սպառնալիքի կատեգորիան նվազում է մինչև EN:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ
ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Խիտ ծիւ առաջացնող բույս՝ 15-30 սմ բարձրությամբ: Տերեւները՝ 2-4 մմ լայնությամբ, նուրբ, ցողունից կարճ: Հաս կիկկները՝ 1-2 հատ, վարսաղավորները՝ 1-1,5 մմ երկարությամբ, առկավորները՝ 2-3 մմ երկարությամբ: Մածկող ընփերը՝ պարկիկներից կարճ, կանաչ միջին ջղով և սպիտակ-թաղանթային եզրերով: Պարկիկները՝ 7-8 մմ երկարությամբ, փայլուն, եռանիստ, բազմաթիվ ջղերով: Կառուցը՝ 3 մմ երկարությամբ, առջևից՝ խորը, մնջքի կողմից՝ քերակի կտրված:

Տարածում: Հանդիպում է Իջևանի (Բագրատաշեն) և Զանգեզուրի (Ներքին Հանդ, Սրաշեն, Ծավ) ֆորիստիկական շրջաններում: AOO 8 քառ, կմ է: Լոկալիտետները՝ 2, միայնացից հեռացած 280 կմ: Ընդհանուր արեալն ընդգրկում է Միջին և Հարավային Եվրոպան, Արևմտյան Նախակովկասը, Դաղստանը, համարյա ամբողջ Անդրկովկասը, Անտառային իյուսիսարևելյան շրջանը: Ամենուրեք հանդիպում է հազվադեպ:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտու ծ. մ. 445–900 մ բարձրությունների վրա, անտառում: Ծաղկում է հունիս ամսին, պտղաբերում՝ հուլիսին:

Մասնաճաճակող գործոններ: Աճելաճարերի կորուստ կամ դժբաղաճիա՝ տնտեսական գործունեության և անտառների հատումների արդյունքում:

Պատկանությունը միջոցառումներ: Պոպուլյացիայի մեծ մասը պահպանվում է «Շխիսիոդ» պետական արգելոցի տարածքում: Անիրաժեշտ է իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ՝ պոպուլյացիայի ծավալը և կառուցվածքը ճշտելու և նոր աճնականայինը հաղորդակցելու համար, պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km². Since the greater part of the population is situated beyond the borders of Armenia, the category of threat has been downgraded to EN.

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Densely caespitose perennial plants 15–30 cm. Leaves tender, 2–4 mm broad, shorter than stem. Spikelets 1–2; female ones 1–1.5 cm long, male ones 2–3 cm long. Bracts shorter than utricles, with green midrib and white squamose margins. Utricles 7–8 mm long, shiny, obtuse-triangular, with distinct veins; rostellum 3 mm long, from the front deeply, from behind slightly bidentate.

Distribution. It occurs in Idjevan (Bagratashen) and Zangezur (Nerkin Hand, Srashen, Tsav) floristic regions. AOO is 8 km². The number of locations is 2, the distance between which is 280 km. The general area of distribution includes Central and South Europe, West Ciscaucasia, Dagestan, almost the whole of Transcaucasia, North-East Anatolia.

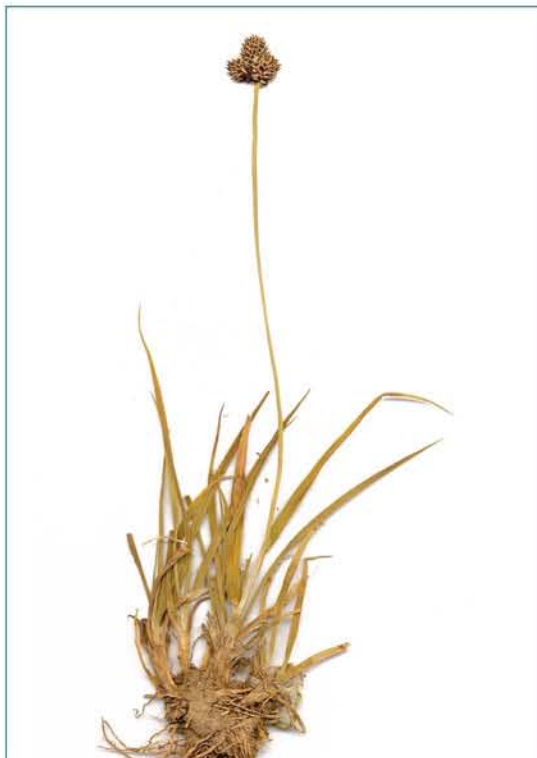
Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 445–900 meters above sea level, in the forest. Flowering in June, fruiting in July.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by economical activities and deforestation.

Conservation actions. The greater part of the population is situated in "Shikahogh" State Reserve. Necessary: survey on population numbers and range, search of new habitats, monitoring of the state of the population.

196. *Carex oligantha* Steud. — Բոշխ սակավաճաղիկ — Осока немногочетковая

CRB 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
 © Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի, Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
 Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
 V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.

Ханджян Н. С. 2001. Род *Carex* L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.

Կազմող Ն. Խանճյան
 Compiler N. Khandjyan

Կարեգործիչ: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հայտնի է 2՝ միմյանցից խիստ հեռացած լեռնաշխարհներից: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ-ից պակաս է: Տեսակին սպառնում է տարածման և բնակության շրջանների կրճատում անբնականորեն պայմանների փոփոխության պատճառով:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ մաս CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Բազմամյա ցածրահասակ խառաբույսեր՝ 7–15 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ տափակ, ցողուններից զգալիորեն կարճ: Հասկիկները՝ 1–3, բոլորը՝ նստադիր, խմբված ցողունների զագաթին, վերինը՝ 0,5–0,8 սմ երկարությամբ: Ծածկոցի թեփերը սևավուն, վերևում՝ կարուկ սրացած: Պարկիկները՝ 3,5 մմ երկարությամբ, հավասարաչափ, կանաչավուն: Կառուցը 0,7 մմ երկարությամբ:

Տարածում: Հանդիպում է Արագածի (լեռնագագաթ՝ Արագած) և Զանգեզուրի (լեռնագագաթ՝ Կասպրաջուր) ֆլորիստիկական շրջաններում: АОО 8 քառ. կմ է: Լեռնաշխարհները՝ 2, միմյանցից հեռացած 220 կմ: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է Մեծ Կովկասի արևմտյան և կենտրոնական հատվածները, Դաղստանի հարավը, Հարավ-արևմտյան, Արևելյան և Հարավային Անդրկովկասը, Անատոլիայի հյուսիսարևելյան հատվածը: Անճուրեք հանդիպում է հազվադեպ:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ալպյան գոտու ծ. մ. 3000 մ և ավելի բարձրությունների վրա, քարքարոտ տեղերում, չինգիլների վրա: Ծաղկում է հուլիս ամսին, պտղաբերում՝ օգոստոսին:

Սահմանափակող գործոններ: Անբնականորեն կտրուկ կամ դեգրադացիա՝ կապված կլիմայի գործող փոփոխության հետ:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության միջոցառումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պաշտպանության վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. In the republic it is found in two sub-populations that are at a considerable distance from each other. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km². The key threat is decline of the extent of occurrence and the area of occupancy as a result of changes in habitat conditions.

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial small herb 7–15 cm. Leaves flat, much shorter than stem. Spikelets 1–3, sessile, aggregated on the stem tip, 0,5–0,8 cm long. Bracts blackish, suddenly acuminate at apex. Utricles 3,5 mm long, obovate, greenish; rostellum 0,7 mm long.

Distribution. It is found in Aragats (Aragats Mountain) and Zangezur (Kaptudzh Mountain) floristic regions. АОО is 8 km². The number of locations is 2, the distance between which is 220 km. The general area of distribution includes West and Central parts of the Greater Caucasus, south of Dagestan, South-West, East and South Transcaucasia, North-East Anatolia. It is rare everywhere.

Ecological, biological and phytocenological peculiarities. Grows in the alpine belt, at the altitudes of 3000 (and more) meters above sea level, on screes and chingils. Flowering in July, fruiting in August.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by global climate change.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

197. *Carex pendula* Huds. — Բոշխ կախված — Осока височая

EN* B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© www.johnsonscreek.co.uk

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի, Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.
Ханджян Н. С. 2001. Род *Carex* L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.
Կազմող՝ Ն. Խանձյան
Compiler N. Khandjyan

Կարեգործիչ: Վտանգված տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ–ից պակաս է: Տեսակի հիմնական տարածման շրջանը գտնվում է Հայաստանի սահմաններից դուրս, հետևաբար սպառնալիքի կատեգորիան իջեցվել է մինչև EN:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES–ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Բազմամյա, փախիկ ճիւղավոր առաջացող խոտաբույս՝ 80–120 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ զնային, 1–1,6 սմ լայնությամբ, աղեղնաձև թեփված: Ծածկող թեփերը՝ ձվաձև, պարկիկներին հավասար կամ մի փոքր կարճ, 1 մմ երկարության սրածայրով: Պարկիկները՝ 3–3,2 մմ երկարության, դժգույն կանաչ, ուռուցիկ նիստերով և 2–3 ջղերով, թույլ հազիվ ճեղքված, 0,1–0,2 մմ երկարության:

Տարածում: Հանդիպում է Զանգեզուրի ֆլորիստիկական շրջանում՝ Սրաշեն, Շիկահող (կենտ սրբուհ) և Ներքին Հանդ (ստաւ սրբուհ) գյուղերի շրջակայքում: АОО՝ 8 քառ. կմ: Լոկալիտներ՝ 1: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է Կովկասը, Արևմտյան և Միջին Եվրոպան, միջերկրածովյան ավազանը, Անատոլիան, Իրաքը, Իրանը և Հյուսիսային Աֆրիկան:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնին լեռնային գոտու ծ. մ. մոտ 900 մ բարձրության վրա, ստվերոտ անտառներում, գետերի խոնավ ավերին, աղբյուրների մոտ: Ծաղկում է մայիս–հունիս ամիսներին, պաղարկում՝ հունիս–հուլիսին:

Մասնագիտակող գործոններ: Աճավայրերի կորստա՛յեզրույացիա՝ անտեսական գործունեության և անտառների հատումների արդյունքում:

Պահպանության միջոցառումներ: Պաշտպանության պահպանվում է «Շիկահող» պետական արգելոցի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պաշտպանության վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km². Since the greater part of the population is situated beyond the borders of Armenia, the category of threat has been downgraded to EN.

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Laxly caespitose perennial herb 80–120 cm. Leaves linear, 1–1,6 cm broad. Female spikelets in arcuate–drooping inflorescence 10–17 x 0,5 cm. Bracts ovate, equal to utricles or slightly shorter, with acumens 1 mm long. Utricles 3–3,2 mm long, pale green, with domed edges and 2–3 veins; rostellum slightly splitted.

Distribution. It occurs in Zangezur floristic region, in surroundings of the villages Srashen, Shikahogh (yew grove) and Nerkin Hand (plane grove). AOO is 8 km². The number of locations is 1. The general area of distribution includes the Caucasus, Europe, countries of the Mediterranean Sea basin, Anatolia, Iraq, Iran and North Africa.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitude of 900 meters above sea level, in shade forests, along wet riversides, near springs. Flowering from May to June, fruiting from June to July.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by economical activities and deforestation.

Conservation actions. The greater part of the population is situated in “Shikahogh” State Reserve. Necessary: monitoring of the population state.

198. *Carex phyllostachys* C. A. Mey. — Բոշխ փերեսահակային — Осока листоколосая

VUB 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/Reference

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի, Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.
Егорова Т. В. 1999. Осоки России и сопредельных государств (в пределах бывшего СССР). Санкт-Петербург, Сент-Луис.

Ханджян Н. С. 2001. Род *Carex* L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.

Կազմող՝ Ն. Խանճյան
Compiler N. Khandjyan

Կարգավիճակ: Խոցելի տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 20000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 2000 քառ. կմ–ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Բազմամյա ճիմ առաջացնող խառաբույս՝ 20–40 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ զծային, 2–3 մմ լայնությամբ: Մողկաբույլի առանցքը՝ ծնկաձև թեքված; վարսանդավոր հասկիկները 1–3 ծաղիկներով: Պարկիկները՝ 5–6 մմ երկարությամբ, ուռուցիկ եռանկյա, հասկիկներում անհավասարաչափ բաշխված. ստորինը՝ 6–9 մմ հեռացած վերիններից; կաուցը՝ մինչև 1 մմ երկարությամբ, վերևում առամմանեզր:

Տարածում: Հանդիպում է Իջևանի (Դեբեդաշենի անտառատնտեսություն), Ջանգեզուրի (Յավ և Վաչագան գյուղերի շրջակայք) և Մեղրու (Վահրավար գետի հովիտ) ֆորիստիկական շրջաններում: EOO 5500 քառ. կմ է, AOO՝ 20 քառ. կմ: Լուսալիտետները՝ 3: Ընդհանուր արեսը ընդգրկում է Արևելյան Կովկասը, Կենտրոնական, Արևելյան և Հարավային Անդրկովկասը, Թալիշը, Հարավային Եվրասիան, Անատոլիան, Հյուսիսային Իրանը:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին և միջինլեռնային գոտիների ծ. մ. 700–1800 մ բարձրության վրա, անտառներում, բացատներում, պուրակներում: Մաղկում է մայիս–հունիսին, պտղաբերում՝ հունիս–հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ անտառական գործունեության և անտառատնտեսական գործունեության հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պաշտպանության մի մասը պահպանվում է «Շիկահող» պետական արգելոցի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պաշտպանության վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Vulnerable species. The extent of occurrence is less than 20000 km², the area of occupancy is less than 2000 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention as well.

Description. Cespitose perennial herbs 20–40 cm. Leaves 2–3 mm broad, soft, equal to the stem. Inflorescence axis geniculate. Male spikelets 1–3-flowered. Utricles 5–6 mm long, convexed-triangular, uneven situated in spikelets: lower one 6–9 mm distant from the upper one; rostellum 1 mm long, serrulate.

Distribution. It occurs in Idjevan (Debedashen forest enterprise), Zangezur (surroundings of Tsav and Vachagan villages) and Meghri (Vahravar river valley) floristic regions. EOO is 4900 km², AOO is 12 km². The number of locations is 3. The main area of distribution includes East Caucasus, Central, East and South Transcaucasia, Talish, South Europe, Anatolia and North Iran

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower and middle mountain belts, at the altitudes of 700–1800 meters above sea level, in the forests, in the glades and groves. Flowering from May to June, fruiting from June to July.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by economic and forestry activities.

Conservation actions. A part of the population is situated in “Shikahogh” State Reserve. Necessary: monitoring of the population state.

199. *Carex pyrenaica* Wahlenb. subsp. *micropodioides* (V. I. Krecz.) Chandjian — Բոշխալի բերանի լճի — Осока пиренейская
$$CRB\ 1\ ab(iii) + 2\ ab(iii)$$

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի,
 Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
 Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
 V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.

Егорова Т. В. 1999. Осоки России и сопредельных государств (в пределах бывшего СССР). Санкт-Петербург, Сент-Луис.

Ханджян Н. С. 2001. Род *Carex* L. Флора Армении, 10: 456–473. Liechtenstein.

Կազմող՝ Ն. Խանժյան
Compiler N. Khandjyan

Կարեգործի: Արիտիկական վիճակում զանվոյ տեսակ է: Հայտնի է երկու լոկալիտետներից, որոնք միմյանցից հեռացած են 60 կմ: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ-ից պակաս է: Արեալը խիստ մասնատված է: Տեսալին սպառնում է տարածման և բնակության շրջանների կրճատում՝ կապված քոչվոր սնանկամասնորային և կիլմիցի վաճառականության հետ:

Հայաստանի Կարմիր զորքի ստաֆին հրատարակության մեջ
ընդգրկված չէր:

Ընդգրկված չէ նաև CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Բազմամյա, խիտ ճիմ առաջացնող խոտաբույս՝ 6-12 (20) սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ գծալիմ, 1-1,5 սմ լայնության, ցողուններից մի փոքր կարծ: Մաղկաբայրը՝ կազմված մեկ զագաբաբային հասկիկից: Մածկող թևերը՝ սևավուն, սուր, բաց գույնի նեղ քաղաքնային եզրով: Պարսիկիկները՝ 2,8-3 մմ երկարության, ծվավեն-մշտաբաժեն, կամուսաճվում, վերին կեսում՝ սևավուն, կարծռախլով և զոգավոր երկաթաճուկ կառուցով:

Տարածում: Հանդիպում է Ապարանի (Թեփե) և Գեղամի (Լեւոնազատ՝ Աժդահակ) ֆորֆիտիկական շրջաններում: AOO՝ 8 քառ. կմ: Լուկախեռները՝ 2: Բնդիանուր արեալը ընդգրկում է Կովկասի բարձրադիր շրջանները և Հյուսիսարեւելյան Անատոլիան:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սպլյան գտառ ծ. մ. 3000–3200 մ բարձրությունների վրա, քարքարոտ, խճարարոտ աղեղերում: Ճյաղկում է հունիս–հուլիսին, պաղարերում՝ հուլիսին–օգոստոսին:

Սահմանափակող գործոններ: Աճեցվալայրերի կորուստ կամ ղեգրաղսգիա, տրորում, կլիմայի գորալ փոփոխաթյուն:

Պատկանությունը միջոցառումներ: Պատկանությունը միջոցառումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. Two locations are known at a distance of 60 kilometers. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km². The area of distribution is severely fragmented. The species faces decline of the extent of occurrence and the area of occupancy as a result of nomadic livestock husbandry and global climate change.

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Densely caespitose perennial herb 6–12 (20) cm. Leaves linear, 1–1.5 cm broad, slightly shorter than stems. Inflorescence of 1 apical spikelet. Bracts blackish, with narrow light membranous margins. Utricles 2.8–3 mm long, ovate-lanceolate, greenish, in upper part blackish; on short peduncles; rostellum emarginated–bidentate.

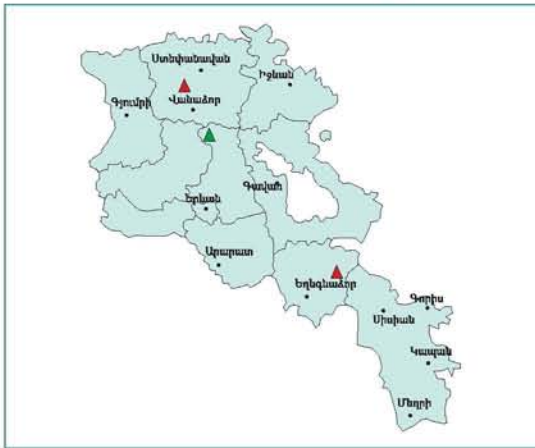
Distribution. It occurs in Aparan (Tezhler) and Gegham (Azhdahak Mountain) floristic regions. AOO is 8 km². The number of locations is 2. The general area of distribution includes uplands of the Caucasus and North-East Anatolia.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in alpine belt, at the altitudes of 3000–3200 meters above sea level, in stony places and screes. Flowering from June to July, fruiting from July to August.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats, trampling, global climate change.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

200. *Eriophorum latifolium* Horpe — Կիզիկոս լայնափերկ — Пушица широколистная

$$VUB \ 1 \ ab(iii) + 2 \ ab(iii)$$

© www.glass-wasserpflanzen.de

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի,
Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.
Барсегян А. М. 1981. Водно-болотная флора Армении и ее анализ. Флора, растительность и растительные ресурсы Армянской ССР. 8: 53–120. Ереван.

Կազմող՝ Ն. Խանժյան
Compiler N. Khandjyan

Կարեգորհա: Խոցելի տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ-ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ-ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր զորքի առաջին հրատարակության մեջ չէր ընդգրկված:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Կարճացած կոնդրամառավ բույս՝ 20–70 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ լայն–գծային, 3–8 մմ լայնությամբ: Հասկիկները՝ 3–10 (12), տարբեր երկարության կոբոններով՝ խմբված հովանոցանման, ներքե թրթված ծաղկաբույլերում: Մածիկը թիփերը մանր, 0,5–0,8 մմ երկարությամբ, ձվաձև–նշտարսձև, սևավուն: Մուգ-կանից խաղանները՝ բազմաթիվ, փափուկ սպիտակ–մետաքսանման մազիկներից, պտղի ժամանակ երկարացող մինչև 1,5 մմ երկարությամբ: Պտուղը՝ 2–3 մմ երկարությամբ:

Տարածում: Հանդիպում է Լոռու (Զքմաղի լեռնաշղթա), Ապարանի (լեռնագագաթ՝ Քլոթոլի) և Դարեղեղեխի (Վայք) ֆորիառիկական շրջաններում: EOO 790 քառ. կմ է, AOO՝ 12 քառ. կմ: Լոկալիտացնելով՝ 3: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է Մեծ Կովկասյան լեռնաշղթան, համարյա ամբողջ Անդրկովկասը, Եփրատյան, Փոքր Ասիան, Արևելյան Սիիրիը, Հեռավոր Արևելքը և Հյուսիսասիյն Ամերիկան:

Հենասարանական, Արլոզիական և Ֆիլոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է միջինից մինչև ալպյան զամար ծ. մ. 1500–3000 մ բարձրությունների վրա, ենթալպյան և ալպյան մարգագետիններում, առուների խմուկ ավերին: Մուկում է հունիսին, պտղաբերում՝ հուլիսին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորստա կամ դեգրադացիա՝ կապված թռչվոր անասնապահության և կլիմայի գյուղական փոփոխության հետ:

Պահպանության միջոցառումներ: ՀՀ Կառավարության 2008 թ. որոշմամբ՝ Քյոթոյի լեռն մոտ զանվող ռելիկտային կրկեսը հայտարարված է բնության հուշարձան: Անհրաժեշտ է իրականացնել պառնյալգիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Vulnerable species. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 20–70 cm, with short rhizome. Leaves broadly linear, 3–8 mm broad. Spikelets 3–10 (12), in umbel-shaped drooping inflorescence, on peduncles of different length. Bracts small, 0.5–0.8 mm long, ovate-lanceolate, blackish. Perianth bristles numerous, covered with white sericeous hairs, elongating after flowering up to 1.5 cm long. Fruit 2–3 mm long.

Distribution. It occurs in Lori (Chknagh mountain range), Aparan (mountain Kiyorohghy) and Darelegis (Vayk) floristic regions. EOO is 790 km², AOO is 12 km². The number of locations is 3. The general area of distribution includes the Greater Caucasus mountain range, almost the whole of Transcaucasia, Europe, Asia Minor, East Siberia, Far East and North America.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows from middle to alpine belts, at the altitudes of 1500–3000 meters above sea level, in the alpine and sub-alpine meadows, along wet banks of the streams. Flowering in June, fruiting in July.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by nomadic livestock husbandry and global climate change.

Conservation actions. According to the decree of 2008 of the Government of RA the relic circus situated at Kyoroghly mountain has been granted status of natural monument. Necessary: monitoring of the population state.

201. *Kobresia persica* Willd. — Կոբրեզիա պարսկական — Кобрезия персидская

$$CRB \ 1 \ ab(iii) + 2 \ ab(iii)$$

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի,
Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբա-
նության ինստիտուտի հեղբայրիսմի ընդերք

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.

Ханджян Н. С. 2001. Род *Kobresia* Willd. Флора Армении, 10: 453–456. Lichtenstein.

Կազմող՝ Ն. Խանճյան
Compiler N. Khandjyan

Կարեգործի: Արիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հայտնի է միայն մեկ պոպուլյացիա: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ–ից պակաս է: Հիմնական սպառնալիքը կլիմայի զրոյալ փոփոխությունն է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ չէր ընդգրկված:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: խիտ ճիւղ առաջացնող բույս՝ (3) 5-7 (10) սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ գծային, 0,5 սմ երկարությամբ, դեղնավուն տերևապատյաններով և 1-2 սմ լայնությամբ թիթեղներով: Ծաղկաբույլը՝ գազաբնային հասկանման՝ կազմված սակավածաղիկ հասկիկներից: Ծածկող քեփերը՝ շագանակագույն, առանց սպիտակ-թաղանթախյին եզրերի: Պտուղը՝ էլիպսաձև, 2-2,3 (2,5) սմ երկարությամբ, շատ կարճ կտուրով:

Տարածում: Հանդիպում է Ապարանի ֆլորիստիկական շրջանում (Թեժ լեռ): AOO 4 բառ. կմ է, լոկալիտետը՝ 1: Ընդհանուր արեալը բնդգրկում է Նախակովկասը, Գաղստանը, Հարավային Անդրկովկասը, Գարաբաղը, Թալիշը, Միջին Ասիան և Իրանը:

Կենսաբանության, էկոլոգիայի և ֆիզիոլոգիայի առանձնահատկություններ: Աճում է ալպյան գոտում, ծ. մ. 3000 և ավելի մ բարձրությունների վրա, քարքարոտ տեղերում, մարգագետիններում: Ծաղկում է հուլիսին, պտղաբերում՝ օգոստոսին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ գերարածնցման հետ կապված տրոհման հետևանքով, կլիմայի գլոբալ փոփոխություն:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանություն չի իրականացվում: Անհրաժեշտ է կազմակերպել հետազոտական աշխատանքներ նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. Only one sub-population is known. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km². The key threat is the global climate change.

It was not included in the first edition of the Red Data Book of Armenia.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Densely caespitose perennial herb (3) 5–7 (10) cm. Leaves linear, 0,5 cm long; sheaths yellowish; blades 1–2 mm broad; upper leaves dingy green, lower ones pale yellow. Inflorescence terminal, spike-shaped, composed of few spikelets. Bracts brown, without white membranous margins. Fruit elliptic, 2–2,3 (2,5) mm long; rostellum very short.

Distribution. It is found in Aparan (Tezhler Mountain) floristic region. AOO is 4 km². The number of locations is 1. The general area of distribution includes Ciscaucasia, Dagestan, South Transcaucasia, Karabagh, Talish, Middle Asia and Iran.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in alpine belt, at the altitudes of 3000 (and more) meters above sea level, in stony places, in the meadows. Flowering in July, fruiting in August.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by overgrazing, trampling by cattle, as well as global climate change.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state, search of new habitats.

202. *Cephalaria nachiczewanica* Bobr. — Զիվան նախիջևանի — Головчатка нахичеванская

CRB 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Красная книга Армянской ССР. 1989: 103. Ереван.

Шхиян А. С. 1980. Род *Cephalaria*. Флора Армении, 7: 140–144. Ереван.

Կազմող՝ Գ. Մ. Ֆայվուշ

Compiler G. M. Fayvush

Կարեգործիչ: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հա-
րավային Անդրկովկասի էնդեմիկ է: Ներկայումս հայտնի է ընդամեն-
ը մեկ պոպուլյացիա, որի տարածման և բնակության շրջանները՝
10 քառ. կմ-ից պակաս է: Տեսակին սպառնում է անհետացում՝ կապ-
ված Ջերմուկ առողջարանի շրջակայքում աճեցվողների պայման-
ների փոփոխության հետ:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ
ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման անմիջական սպա-
նալիքի ենթակա:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված
չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա խոտաբույս՝ մինչև 60 սմ բարձ-
րության: Ստորին ցողունային տերևները՝ ամբողջական, մնացածը՝
1–2 զույգ եզրային մանր մասերով: Ամբողջ բույսը՝ խիստ ծածկված
խզանաման մազիկներով: Մաղիկները՝ դժգույն դեղին, հավաք-
ված գլխիկանման ծաղկաբույլերում:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Գարեղեզիայի
ֆորիստիկական շրջանում (Ջերմուկի շրջակայք): АОО 4 քառ. կմ է:
Լոկալիտետը՝ 1: Հայաստանից բացի, հանդիպում է Նախիջևանում:
**Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական
առանձնահատկություններ:** Աճում է ենթալպյան գոտում ծ. մ. մոտ
2200 մ բարձրության վրա, բարձրախոտում: Մաղկում է հուլիս–օգոս-
տոս ամիսներին, պալականում՝ օգոստոս–սեպտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և
բնակության շրջաններ, ռեկրեացիայի ազդեցություն, խառնում:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության միջոցա-
ռումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել հետազո-
տական աշխատանքներ՝ պոպուլյացիայի ծավալը և կառուցվածքը
ճշտելու և նոր աճեցվողներ հայտնաբերելու համար, սրբաբույս-
յի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. It is the endemic of South
Transcaucasia and only one sub-population is found in the republic. The
extent of occurrence and the area of occupancy of which are less than 10
km². The species faces extinction caused by changes in habitat conditions
in the area of Djermuk health resort.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia
under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern
Convention.

Description. Perennial herb, up to 60 cm. Lower cauline leaves entire,
the rest with 1–2 pairs of small lateral lobes. All plant densely hispid.
Flowers in capitate inflorescence, pale yellow.

Distribution. In Armenia it occurs in Darelegis floristic region
(surroundings of Djermuk). АОО is 4 km². The number of locations is 1.
Besides Armenia the species grows in Nakhichevan.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in
sub-alpine belt, at the altitudes of 2200 meters above sea level, in the
sub-alpine tall grasses. Flowering from July to August, fruiting from
August to September.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of
occupancy, recreational activities, haymaking.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: survey on
population numbers and range, search of new habitats, monitoring of the
state of the population.

203. *Rhododendron caucasicum* Pall. — Մրբավարդ կովկասյան — Рододендрон кавказский

$$EN B 1 \text{ } ab(iii, iv) + 2 \text{ } ab(iii, iv)$$

© Կամիլլա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Մկգրնադրյուններ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA
Красная книга Армянской ССР. 1989: 105–106. Ереван.
Мулкиджанян Я.И. 1973. Род *Rhododendron*. Флора Ар-
мении, 6: 7–8. Ереван.
Հապնդո Պ. Մ. Ֆայվուշ
Compiler G. M. Fayvush

Կարեգործի: Վտանգված տեսակ է: Ներկայումս հանրապետությունում ստույգ հայտնի են ընդամենը երկու պոպուլյացիաներ, որոնց տարածման և բնակչության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է: Երկու լոկալիտետների միջև տարածությունը 30 կմ է: Տեսակին սպառնում է տարածման և բնակչության շրջանների կրճատում՝ կապված աճելավայրերի պայմանների փոփոխության հետ:

Հայաստանի Կարմիր զորքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 2 կարգավիճակով՝ հազվագյուտ տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Ոչ բարձր մշտադալար թուփ՝ 50–60 սմ բարձրությամբ: Տերևները՝ կաշվեմամբ: Ծաղիկները՝ խոշոր, սպիտակ կամ բերքակի կրեմագույն, ավելի քան 5 սմ տրամագծով, հովանոցաման ողկյուղներում:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է Լոռու (Բագրուճի լեռնաշղթա) և Իջևանի (Փամբակի լեռնաշղթա) փոքրիստիկական շրջաններում: AOO 24 քառ. կմ է: Լոկալիտետները՝ 2: Հայաստանից բացի, աճում է Մեծ Կովկասում, Գաղստանում, Անդրկովկասում, Հյուսիսսարևելյան Անատոլիայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ենթալայայն գոտու ծ. մ. 2000–2400 մ բարձրությունների վրա, մարգագետիններում՝ առաջացնելով, այսպես կոչված՝ ռոդոցեաներ: Շաղկում է հունիսին, պտղաբերում՝ հուլիս–սեպտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակչության շրջաններ, խտտում, կլիմայի գյուղալ փոփոխություն:

Պահպանության միջոցառումներ: Մեկ պոստոլյացիան պահպանվում է «Կովկասյան մրտավարդի» պետական արգելավայրում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոստոլյացիաների վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. At present only two precise subpopulations are known in the Republic. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km². The distance between two locations is 30 km. The species is faces decline of both the extent of occurrence and the area of occupancy caused by changes in habitat conditions.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 2: Rare species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Evergreen shrub up to 50–60 cm. Flowers large, more than 5 cm in diameter, white or creamy, in umbel-shaped raceme.

Distribution. In Armenia it grows in Lori (Bazum mountain range) and Idjevan (Pambak mountain range) floristic regions. AOO is 24 km². The number of locations is 2. Besides Armenia the species occurs in the Greater Caucasus, Dagestan, Transcaucasia, North-East Anatolia.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in sub-alpine belt, at the altitudes of 2000–2400 meters above sea level, in the meadows developing so called "rhodorettes". Flowering in June, fruiting from July to September.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, haymaking, global climate change.

Conservation actions. One of the sub-populations is distinguished as reservation of "Rhododendron caucasicum". Necessary: monitoring of the population state.